د پوهنې وزارت

د تعلیمي نصاب د پراختیا او ښوونکو

د روزنې معینیت

د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي کتابونو د

تألیف لوی ریاست

پښتو

دریم ټولګی

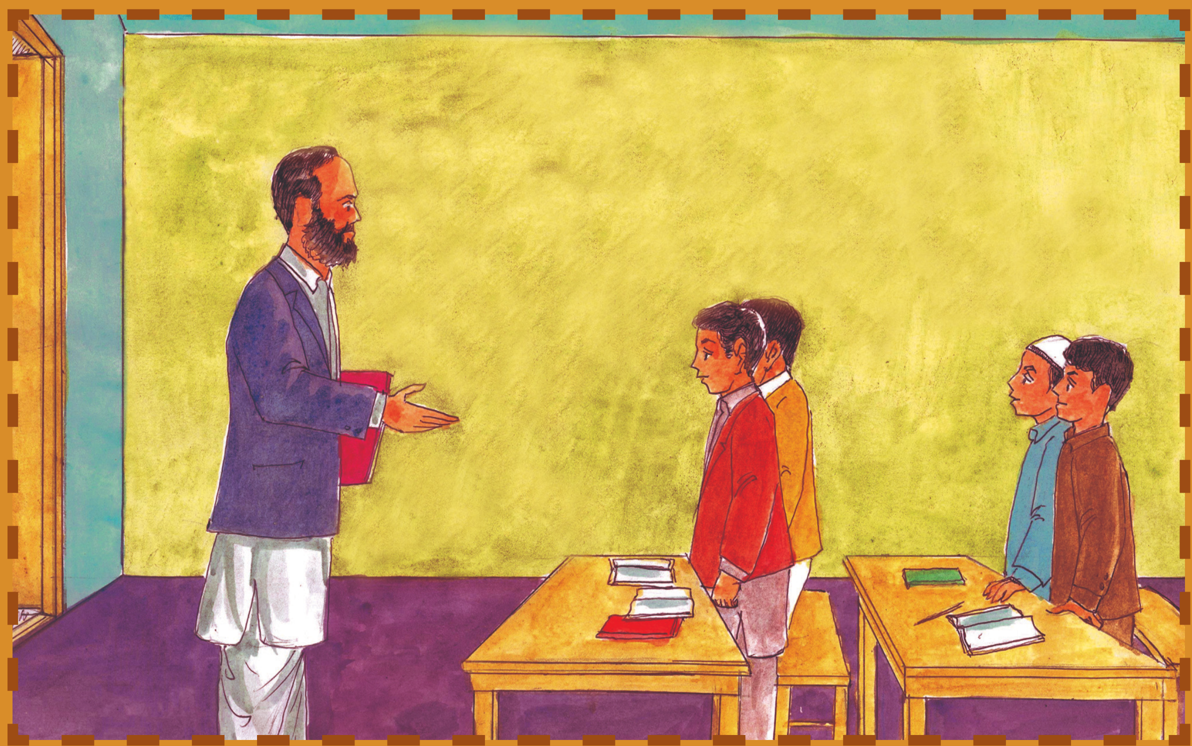

د چاپ کال: ۱۳۹۶هـ .ش.

پښتو ـ دریم ټولګی

درسي کتابونه د پوهنې په وزارت پورې اړه لري په بازار کې یې اخیستنه او خرڅونه په کلکه منع ده. له سر غړونکو سره قانوني چلن کیږي.

moe.curriculum@gmail.com

ملي سرود

دا وطن افغانستان دی
کور د سولې کور د تورې
دا وطن د ټولو کور دی
د پښتون او هزاره وو
ورسره عرب، گوجر دي
براهوي دي، قزلباش دي
دا هیواد به تل ځلیږي
په سینه کې د آسیا به
نوم د حق مو دی رهبر

دا عزت د هر افغان دی
هر بچی یې قهرمان دی
د بلوڅو د ازبکو
د ترکمنو د تاجکو
پامیریان، نورستانیان
هم ایماق، هم پشه یان
لکه لمر پر شنه آسمان
لکه زړه وي جاویدان
وایو الله اکبر وایو الله اکبر

بسم الله الرحمن الرحيم

د پوهنې وزارت

د تعلیمي نصاب د پراختیا او د ښوونکو
د روزنې معینیت
د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي
کتابونو د تألیف لوی ریاست

پښتو

دریم ټولګی

د چاپ کال: ۱۳۹۶ هـ.ش.

مؤلفان:

- سر مؤلف امین الله نژند
- محمد قدوس زکوخېل
- محمد یعقوب مومند

ژبنی ایډیټ:

- محمد قاسم هیله من

دیني، سیاسي او فرهنګي کمېټه:

- محمد آصف کوچی
- حبیب الله راحل د تعلیمي نصاب د پراختیا په لوی ریاست کې د پوهنې وزارت سلاکار.

د څارنې کمېټه:

- دوکتور اسدالله محقق، د تعلیمي نصاب د پراختیا او د ښوونکو د روزنې معین.
- دوکتور شېرعلي ظریفي د تعلیمي نصاب د پراختیا د پروژې رئیس.
- دکتور محمد یوسف نیازي د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي کتابونو د تألیف لوی ریاست سرپرست.

کمپوز او ډیزاین:

- صفت الله مومند

د چاپ د سمون چارې: محمد کبیر حقمل د پوهنې وزارت د نشراتو او اطلاعاتو رئیس

بسم الله الرحمن الرحيم

د پوهنې د وزیر پیغام

د لوی خدای ﷻ ډیر شکر دی چې انسان یې په احسن تقویم کې پیدا او هغه ته یې د خبرو کولو توان ورکړ او د علم او فکر پر ګاڼه یې سمبال کړ. ډیر درود دې وي د اسلام پر ګران پیغمبر حضرت محمد مصطفی ﷺ چې د انسانیت ستر ښوونکی دی او د رحمت، لاربښوونې او روښنایی پیغام راوړونکی.

ښوونه او روزنه په هره ټولنه کې د بدلون او پراختیا بنسټ دی. د ښوونې او روزنې اصلي موخه د انسان د بالقوه ځواکونو فعالول او د هغه د پټو استعدادونو غوړول دي.

درسي کتاب د ښوونې او روزنې په بهیر کې یو مهم رکن بلل کیږي چې له نوو علمي بدلونونو او پرمختګونو سره اوږه په اوږه د ټولنې له اړتیاوو سره سم تالیف کیږي. درسي کتابونه باید د منځپانګې له مخې خورا بډای وي چې وکړای شي د علومو له نوو لاسته راوړنو سره مل دیني او اخلاقي زده کړې د نوو میتودونو له لارې زده کوونکو ته ولیږدوي.

دغه کتاب چې اوس ستاسو په واک کې دی، د همدغو پورته ځانګړنو پر بنسټ چمتو او تالیف شوی دی. د پوهنې وزارت تل زیار باسي چې په هیواد کې تعلیمي نصاب او درسي کتابونه د اسلامي ښوونې او روزنې او د ملي هویت د ساتلو پر بنسټ جوړ او له علمي معیارونو، نوو روزنیزو میتودونو او د نړۍ له علمي پرمختګونو سره سم چمتو کړي.

د زده کوونکو استعدادونه په ټولو اخلاقي او علمي خواوو کې وغوړیږي او په هغوی کې د تفکر او نوښت توان او د پلټنې حس پیاوړی کړي. د خبرو اترو او پیرزوینې د فرهنګ دودول، د هیواد پالنې او د مینې او محبت د حس پیاوړی کول، ښېنه او پیوستون د پوهنې د وزارت نورې غوښتنې دي چې ښایي د لوست په کتابونو کې ورته پام وشي.

درسي کتابونه د ښه او مسلکي ښوونکي له درلودو پرته نشي کولای ټاکل شوي موخې ترلاسه کړي. ښوونکی د ښوونې او روزنې یو مهم جزء او د ښوونې او روزنې د پروګرامونو پلي کوونکی دی. د هیواد له ژمنو او زړه سواندو ښوونکو څخه، چې د تورتم او ناپوهۍ په وړاندې یې جګړه خپله دنده ګرځولې، دوستانه هیله لرم د تعلیمي نصاب په دقیق او مخلصانه تطبیق کې د هیواد ماشومان، نجونې او تنکي ځوانان د پوهې، اخلاقو او معنویت لوړو څوکو ته ورسوي.

د هیواد د زده کړې د نظام بری د خلکو له جدي مرستو پرته امکان نه لري. له دې امله له ټولو قشرونو او د ملت له شریفو خلکو، په تیره بیا له کورنیو او د زده کوونکو له درنو اولیاوو څخه هیله لرم چې د معارف د موخو د لاسته راوړو په برخه کې له هیڅ ډول مرستې څخه ډډه ونه کړي. دغه راز له ټولو لیکوالو، پوهانو، د ښوونې او روزنې له ماهرینو او د زده کوونکو له محترمو اولیاوو څخه هیله کیږي چې په خپلو رغنده نظرونو، وړاندیزونو او نیوکو د درسي کتابونو په لاښه والي کې د پوهنې له وزارت سره مرسته وکړي.

لازمه بولم چې له ټولو پوهو مولفینو او د پوهنې د وزارت له اداري او فني کارکوونکو څخه چې د دغه کتاب په چمتو کولو کې یې زیار ایستلی او له ټولو ملي او نړیوالو بنسټونو څخه چې د درسي کتابونو د چاپ او ویش په برخه کې یې مرسته کړې، مننه وکړم.

په پای کې له لوی خدای ﷻ څخه غواړم چې په خپله بې پایه مهربانی له موږ سره د پوهنې د سپیڅلو ارمانونو په لاسته راوړلو کې مرسته وکړي. انه سمیع قریب مجیب.

د پوهنې وزیر

دوکتور اسدالله حنیف بلخي

فــــهرست

شمیره	سرلیکونه	درسي ساعتونه	مخونه
١	قرآن کریم	٣	١
٢	د حضرت محمد ﷺ پېژندنه	٣	٣
٣	حضرت ابوبکرصدیق رضي الله عنه	٣	٥
٤	د ښوونکي مقام	٣	٧
٥	کیسی	٣	٩
٦	کتاب	٣	١١
٧	قلم	٣	١٣
٨	لوبې	٣	١٥
٩	بې پروایي	٣	١٧
١٠	د مور درناوی	٣	١٩
١١	لیک او لوست	٣	٢١
١٢	د خبرو کولو آداب	٣	٢٣
١٣	خواخوږي	٣	٢٥
١٤	روغه جوړه	٣	٢٧
١٥	مانیونه	٣	٢٩
١٦	ټرافیکي لارښوونې	٣	٣١
١٧	روغتیا	٣	٣٣
١٨	زموږ چاپېریال	٣	٣٥
١٩	د ناروغۍ رقعه	٣	٣٧
٢٠	پاکه هوا او پاکې اوبه	٣	٣٩
٢١	کیسه	٣	٤١
٢٢	د کور په کارونو کې مرسته	٣	٤٣
٢٣	د چاپېریال ساتنه	٣	٤٥
٢٤	د غاښونو ساتنه	٣	٤٧
٢٥	زموږ هېواد	٣	٤٩
٢٦	د ښوونځي آداب	٣	٥١
٢٧	سوله	٣	٥٣
٢٨	پندونه	٣	٥٥
٢٩	د ماشومانو ترمنځ ښې اړیکې	٣	٥٧
٣٠	یووالی	٣	٥٩
٣١	اوړی	٣	٦١

شمیره	سرلیکونه	درسي ساعتونه	مخونه
۳۲	د ونو گټې	۳	٦۳
۳۳	د وخت ارزښت	۳	٦٥
۳٤	ژوند او کار	۳	٦٧
۳٥	بزگر	۳	٦۹
۳٦	ترکاڼ	۳	۷۱
۳۷	برېښنا	۳	۷۳
۳۸	ټېلفون	۳	۷٥
۳۹	ترانه	۳	۷۷
٤۰	مور اوپلار ته لیک	۳	۷۹
٤۱	غزني	۳	۸۱
٤۲	وزلوبه	۳	۸۳
٤۳	د خوسي لوبه	۳	۸٥
٤٤	اور	۳	۸۷

شمیره	سرلیکونه	درسي ساعتونه	مخونه
٤٥	پر حیواناتو زړه سوی	۳	۸۹
٤٦	کار	۳	۹۱
٤۷	لیک نښې	۳	۹۳
٤۸	کلمه	۳	۹٥
٤۹	ټوکه	۳	۹۷
٥۰	جمله	۳	۹۹
٥۱	پاک خواړه	۳	۱۰۱
٥۲	د مېوو گټې	۳	۱۰۳
٥۳	د چرگانو ساتنه	۳	۱۰٥
٥٤	ملي شتمني	۳	۱۰۷

لومړی لوست

قرآن کریم

موخه: د متن سم لوستل، ښه لیکل او د قرآن کریم په اړه د زیاتو معلوماتو ترلاسه کول.

پوښتنه:

ـ آیا تاسو پوهېږئ چې قرآن کریم په چا نازل شوی دی؟

قران کریم د الله جل جلاله کتاب دی. یوسلو څوارلس سورتونه او دېرش سپارې لري. پر حضرت محمد صلی الله علیه وسلم باندې نازل شوی دی.

موږ مسلمانان پرې ایمان لرو. هر سهار قرآن کریم لولو او په لارښوونو یې عمل کوو.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته د لوست متن له ځان سره ولولي.

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د متن یوه یوه جمله د ټولګي په مخ کې ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ څو زده کوونکي دې له متن څخه دوې دوې کلمې پر تختې ولیکي او نور دې په وار سره هغه معنا کړي.

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د (کتاب، ایمان او سهار کلمې) پر تختې ولیکي او نور دې په تورو وویشي.

لغتونه	معناوې
نازل	راالیږل شوی
ایمان	باور

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې لوست ولولي او بیا دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

دویم لوست

د حضرت محمد ﷺ پېژندنه

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د حضرت محمد ﷺ پېژندنه.

پوښتنې:

ـ په پورتني انځور کې څه وینئ؟

ـ د حضرت محمد ﷺ په هکله څه ویلای شئ؟

د حضرت محمد ﷺ د پلار نوم عبدالله او د نیکه نوم یې عبدالمطلب و. حضرت محمد ﷺ د قریشو له قوم څخه و. حضرت محمد ﷺ له کوچنیوالي څخه د ښو اخلاقو خاوند و. حضرت محمد ﷺ په څلوېښت کلنۍ کې پېغمبر شو او قرانکریم ورباندې نازل شوی دی. د پیغمبرانو دنده د انسانانو لارښوونه ده.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن ولولي.

ـ زده کوونکي دې له لاندې تورو څخه کلمې جوړې کړي.

ح ـض ـ ر ـ ت ( )

ن ـا ـز ـل ( )

ز ـو ـى ( )

ـ زده کوونکي دې لاندې لغتونه په جملو کې استعمال کړي.

کتاب ـ عبدالله ـ قریش ـ محمد.

ـ زده کوونکي دې د خپل ګران پیغمبر، حضرت محمد ﷺ په اړه خبرې وکړي.

لغتونه	معناوې
قریش	د عربو یو قوم دی
پیغمبر	استازی، لارښوونکی

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې لاندې جملې په خپلو کتابچو کې پنځه پنځه ځلې ولیکي

حضرت محمد ﷺ د عبدالله زوی دی.

حضرت محمد ﷺ زموږ پیغمبر دی.

دریم لوست

حضرت ابوبکر صدیق رضي الله عنه

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د حضرت ابوبکرصدیق رضي الله عنه پېژندل.

پوښتنه:

ـ تاسو د حضرت ابوبکر صدیق رضي الله عنه نوم اورېدلی دی؟

حضرت ابوبکر صدیق رضي الله عنه د حضرت محمد صلی الله علیه وسلم لومړی یار و. اصلي نوم يې عبدالله او د پلار نوم يې عثمان و. په نارينه وو کې نوموړی لومړنی صحابي و چې پر حضرت محمد صلی الله علیه وسلم يې ايمان راوړ. حضرت ابوبکر صدیق رضي الله عنه په خپلو ټولو کړنو کې صادق و. له دې امله حضرت محمد رضي الله عنه هغه ته د صدیق لقب ورکړ.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته له ځان سره متن ولولي.

ـ زده کوونکي دې د حضرت ابوبکر صدیق رضي الله عنه په هکله یو له بل سره خبرې وکړي.

ـ یو زده کوونکی دې د(صحابي، ایمان، صدیق او لقب) کلمې پر تختې ولیکي او ځو نور دې په وار سره د هغو توري وښیي.

ـ څو زده کوونکي دې د خپلو ورځنیو کارونو په اړه خبرې وکړي.

لغتونه	معناوې
یار	ملګری
صحابي	د حضرت محمد صلی الله علیه وسلم یار او هم صحبت

کورنۍ دنده:

ـ زده کوونکي دې متن څو ځلې ولولي او بیا دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

څلورم لوست

د ښوونکي مقام

موخه: د متن سم لوستل، ليکل او د ښوونکي په مقام پوهېدل.

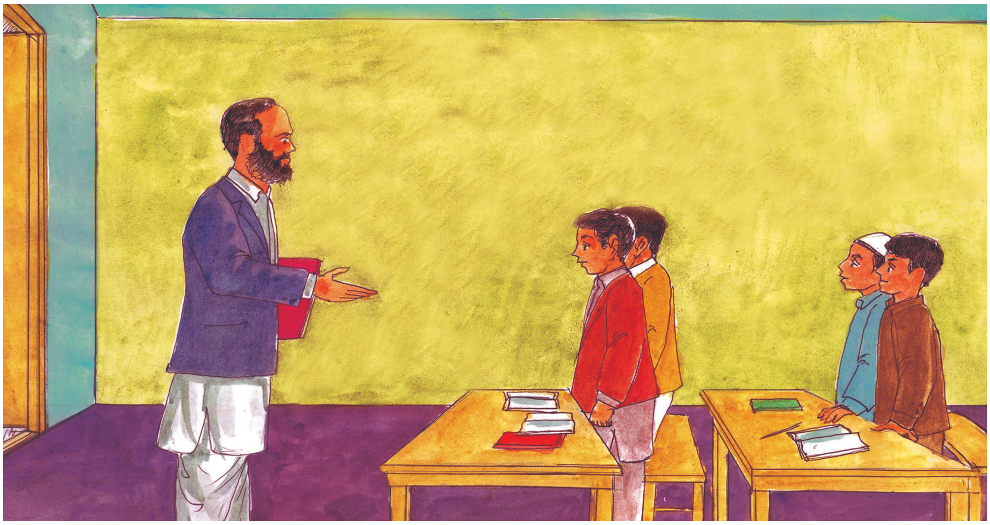

پوښتنې:

ــ په انځور کې څه وينئ؟

ــ څه فکر کوئ ښوونکی پر موږ د چا په شان حق لري؟

ښوونکی موږ ته ليک او لوست را زده کوي. سمې لارې ته مو رابولي. ښوونکی پر موږ د مور او پلار په شان حق لري. موږ د ښوونکو درناوی کوو او خبرو ته يې غوږ نيسو.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته د یو بل په مرسته متن ولولي.
ـ څو زده کوونکي دې د ښوونکي د مقام په اړه خبرې وکړي.
ـ څو زده کوونکي دې له لاندې تورو څخه کلمې جوړې کړي.

م ـق ـا ـم ( )

م ـو ـر ( )

پ ـل ـا ـر ( )

ـ یو زده کوونکی دې د (پوهې، لوست، درناوي) کلمې پر تختې ولیکي او څو نور دې په وار سره د ښوونکي په مرسته هغه په جملو کې استعمال کړي.
ـ درې زده کوونکي دې د ښوونکي په اړه لنډې خبرې وکړي.

لغتونه	معناوې
مقام	درجه و منزلت
اړه	په هکله
درناوی	احترام

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې لوست د کتاب له مخې څو ځلې ولولي او بیا دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

پنځم لوست

کیسۍ

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او له کیسې سره بلدتیا.

پوښتنه:

ـ تاسو کومه کیسۍ اورېدلې ده؟

هغه څه شی دی؟

ټوله ورځ ګرځي، ګرځي؛ چې شپه شي د یوې روپۍ ځای نیسي؟

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته د کیسۍ متن په خپل منځ کې ولولي.

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي د کیسۍ متن دې ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د تختې مخې ته راشي د کیسۍ یوه یوه جمله دې د تختې پرمخ ولیکي.

ـ یو زده کوونکي دې د تختې مخې ته راشي او کومه یوه کیسۍ یې چې زده وي ووایي او نور دې ځواب پیدا کړي.

لغت	معنا
کیسۍ	چیستان

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د خپلې کورنۍ د غړو په مرسته یوه کیسۍ ولیکي.

کتاب

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د کتاب ارزښت په اړه خبرې کول.

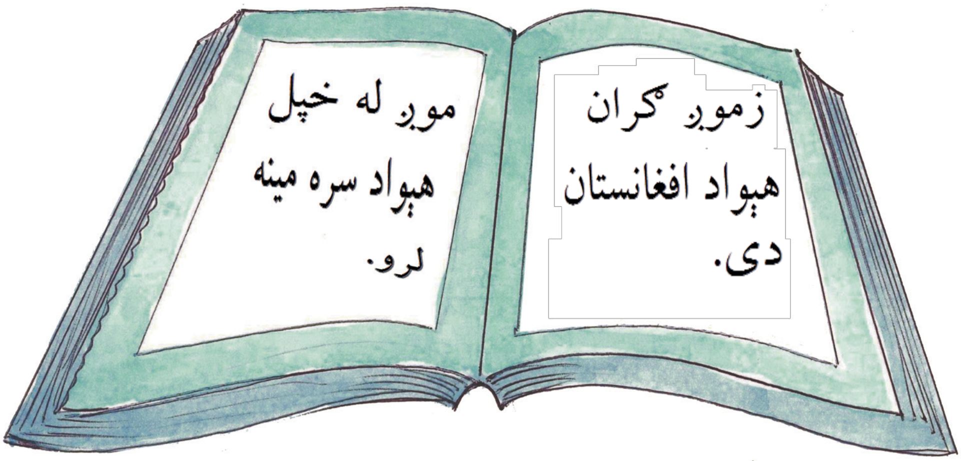

پوښتنه:

ــ په پورته انځور کې څه شی وینئ؟

کتاب زموږ ښه ملګری دی. له لوستلو او لیکلو څخه یې پوهه تر لاسه کیږي. زموږ په کتاب کې ډېر ښه مطلبونه راغلي دي.

موږ له خپلو کتابونو سره مینه لرو. خپل کتابونه پاک ساتو. پاڼې یې نه شکوو. موږ په ښوونځي او کور کې خپل درسونه لولو او بیا یې په کتابچو کې لیکو.

فعالیتونه:

ــ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته پورتنی لوست ولولي.

ــ زده کوونکي دې لاندې جملې ولولي او څو ځلې دې په خپلو کتابچو کې ولیکي:

ــ دا کتاب دی.

ــ د کتاب لوستل ګټه لري.

ــ ښه ماشومان خپل کتابونه پاک ساتي.

ــ څو زده کوونکي دې په وار سره د (کتاب، درس، پاک او متن) کلمې د تختې پر مخ ولیکي.

ــ څو زده کوونکي دې په وار سره د (ښوونځي، کتابچې او ساتل) کلمې پر تختې ولیکي او نور دې په لنډو جملو کې استعمال کړي.

ــ څو زده کوونکي دې د کتاب په اړه خبرې وکړي.

لغتونه	معناوې
شکول	پرې کول، بېلول
ځلې	وارې
مینه	محبت

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د لاندې جملو تش ځایونه په لاندې کلمو سره ډک کړي:

ګټور ــ پاک ــ ښه

ــ مور خپل کتابونه (   ) ساتو.

ــ کتاب زمونږ (   ) ملګری دی.

ــ د کتاب لوستل (   ) کار دی.

اووم لوست

قلم

موخه: د متن سم لوستل، ښه لیکل او د قلم پر اهمیت پوهېدل.

پوښتنه:

ــ په انځورکې څه وینئ؟

قلم د لیکلو وسیله ده. مورږ په قلم لیکل کوو. قلم ډېر ډولونه لري لکه: د کړکې، پنسل، خودرنگ، خودکار او توش قلمونه.

څوک چې د کړکي په قلم لیکل کوي، لیک يې ښکلی کیږي. مورږ ډېر لیکل کوو چې لیک مو ښکلی شي.

د قلم په واسطه د انسان فکر، خیال او پوهه کتابونو ته لیږدول کیږي او نورو ته رسیږي.

فعالیتونه:

ـ ځو زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته لوست ولولي او نور دې ورته غوږ ونيسي.

ـ ځو زده کوونکي دې لاندې کلمې په لنډو جملو کې استعمال کړي:

قلم – کړکی – پنسل – خودکار – ليکل.

ـ زده کوونکي دې له لاندې تورو څخه کلمې جوړې کړي:

ق ـ ل ـ م (   )، ك ـ ړ ـ ك ـ ی (   )، پ ـ ن ـ س ـ ل(   ).

ـ يو زده کوونکی دې د (قلم، ښکلي، لوست) کلمې پر تختې وليکي بل دې هغه په لنډو جملو کې استعمال کړي.

ـ ځو زده کوونکي دې د قلم په اړه لنډې خبرې وکړي.

لغتونه	معناوې
وسيله	واسطه
ښکلی	ښايسته

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې ځو ځلې په کور کې لوست ولولي او بيا دې په خپلو کتابچو کې وليکي.

اتم لوست

لوبې

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د ګټورو لوبو پېژندل.

پوښتنه:

ـ په انځورونو کې څه وینئ؟

ماشومان ډول ډول لوبې کوي، لکه: اکوبکو، خوسی، رسۍ کشول، پټ پټانی، نانځکې، ټال او داسې نور. د بېلګې په ډول د رسۍ کشولو لوبه در پېژنو:

د رسۍ کشولو لوبه د دوو ډلو تر منځ سرته رسیږي. هرې ډلې، چې رسۍ خپلې خوا ته ډېره کش کړه هماغه ډله ګټونکې ده.

په دې باید وپوهېږو چې لوبې کول روغتیا ته ګټه رسوي.

فعالیتونه:

ـ څو زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته په وارسره په خپله خوښه د ټولګي مخې ته راشي او متن دې په لوړ غږ ولولي، نور دې ورپسې تکرار کړي.

ـ زده کوونکي دې لاندې کلمې معنا او بیا دې په کتابچو کې ولیکي.

ـ رسۍ ـ لوبه ـ بدن ـ کش

ـ زده کوونکي دې په دوو ډلو وویشل شي. د رسۍ کشولو لوبه دې د لوبو په میدان کې په عملي توګه تر سره کړي.

ـ یو زده کوونکی دې په خپله خوښه د ټولګي مخې ته راشي او د (ماشوم، نانځکې، خوسي) کلمې دې د تختې پر مخ ولیکي، بل دې معنا او نور دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي، یوه لوبه دې نورو ته ورو پېژني.

لغتونه	معناوې
پټ پټانې	د یوې سمیزې لوبې نوم، کلیوالي لوبه.
نانځکه	ګډۍ

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې لوست ولولي او بیا دې په ښکلي خط ولیکي.

نهم لوست

بې پروايي

موخه: د متن سم لوستل، ليکل او د بې پروايي پر معنا او مفهوم پوهېدل.

پوښتنه:

ـ څه فکر کوئ بې پروايي د څه شي لامل کېږي؟

احمد د مور، پلار او ښوونکي لارښوونو ته پاملرنه نه کوله. تل به يې د سړک ترڅنګ لوبې کولې، يوه ورځ يې د لوبو پر وخت توپ په سړک کې ولوېد، احمد د سړک په منځ کې په توپ پسې منډې وهلې، چې موټر راغی، هغه يې وواهه، خلک پرې راټول شول او هغه يې روغتون ته يووړ، روغتون کې څرګنده شوه چې احمد يوه پښه ژوبله شوې وه.

موږ بايد د لوبو ځايونه وپېژنو، د مور، پلار او ښوونکي لارښوونو ته پاملرنه وکړو.

فعالیتونه:

ـ یو زده کوونکی دې له ښوونکي څخه وروسته متن په لوړ او مناسب غږ ولولي.

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي په وار سره د بې پروایي په اړه یوه یوه جمله پر تختې ولیکي، نور زده کوونکي دې په کتابچو کې ولیکي.

ـ یو زده کوونکی د (روغتون، ژوند، خطر، منځ) کلمې پر تختې ولیکي نور دې په وار سره په جملو کې وکاروي.

ـ څو زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي او د بې پروایي په اړه دې خبرې وکړي.

لغتونه	معناوې
پاملرنه	توجه
منډه	څغاسته

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې متن ولولي او بیا دې د بې پروایۍ په باب څو جملې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

لسم لوست

د مور درناوی

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د مور د لوړ مقام پېژندل.

پوښتنه:

ـ تاسې په انځور کې څه وینئ؟

مور یو ښکلی او خوږ نوم دی. مور په هر چا ګرانه وي.
مور له خپلې مور سره مینه لرو. ځکه چې مور یې له ډېرو ستونزو سره پاللي او لوی کړي یو.
خبره یې منو او درناوی یې پر موږ لازم دی.

فعالیتونه:

ـ یو زده کوونکی دې له ښوونکي څخه وروسته متن ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ زده کوونکي دې په ډلو کې د مور د درناوي په اړه له یو بل سره خبرې وکړي.

ـ که د مور په کلمه کې د (م) توري پر ځای د (خ) یا (ک) توری راشي کومې کلمې ترې جوړیږي؟

ـ یو زده کوونکی دې د ټولګي مخې ته راشي د (مور، درناوي، ګران) کلمې دې پرتختې ولیکي او نور دې هغه په جملو کې وکاروي.

ـ څو زده کوونکي دې د ټولګیوالو په وړاندې د مور په اړه لنډې خبرې وکړي.

لغتونه	معناوي
مرسته	کومک
ستونزې	مشکلات
پالل	تربیه کول

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې لوست ولولي او بیا دې په خپلو کتابچو کې په ښکلي خط ولیکي.

يوولسم لوست

ليک او لوست

موخه: د متن سم لوستل، ليکل د ليک او لوست په ارزښت او ګټو په پوهېدل.

پوښتنه:

ـ څه فکر کوئ چې ليک او لوست څه ګټې لري؟

ليک او لوست د پوهې کيلي ده. د اسلام مقدس دين هم د علم او پوهې زده کړه په نارينه او ښځو فرض کړې ده.

يو هېواد هغه وخت ترقۍ او سوکالۍ ته رسېږي چې د هغه وګړي د ليک او لوست خاوندان وي.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن له ځان سره ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي، د لیک او لوست په اړه دې خبرې وکړي.

ـ یو زده کوونکی دې د (لیک، لوست، کار) کلمې پرتختې ولیکي، نور زده کوونکي دې په وار سره یوه یوه کلمه په لنډو جملو کې استعمال کړي.

ـ زده کوونکي دې د ښوونکي په مرسته لاندې فعالیت تر سره کړي:

که د کار په کلمه کې د ((ک)) توري پر ځای د ((ت)) توری او د لیک په کلمه کې د ((ل)) توري پر ځای د ((ټ)) توری راشي، کومې کلمې ورڅخه جوړیږي.

لغتونه	معناوې
واسطه	وسیله
توری	حرف

کورنی دنده:

زده کوونکي دې د لیک او لوست په هکله څلور څلور جملې ولیکي.

د خبرو کولو اداب

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د خبرو کولو په آدابو پوهېدل.

پوښتنه:

ـ ستاسو په فکر د خبرو کولو آداب کوم دي؟

ملالۍ ښه نجلۍ ده. کله چې ټولګي ته راشي، ټولو ته سلام اچوي. د خبرو کولو پر مهال وار په پام کې نیسي. د نورو خبرو ته غوږ نیسي. خپل مطلب په لنډو او خوږو جملو کې بیانوي. ملالۍ پر خپلو ټولګیوالو او ښوونکو ګرانه ده.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن له ځان سره ولولي.

ـ څو زده کوونکي دې په خپله خوښه د ټولګي مخې ته راشي نوی لوست دې په مناسب غږ ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ یو زده کوونکی دې په خپله خوښه د تختې مخې ته راشي د (سلام، خپل، خبرې او خلکو) کلمې دې پرتختې ولیکي او نور دې یوه یوه کلمه په لنډو جملو کې استعمال کړي.

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره له لاندې تورو څخه کلمې جوړې کړي او نور دې ولولي:

ا ـ د ـ ب (   )   ن ـ و ـ ب ـ ت (   )

س ـ ل ـ ا ـ م (   )   ځ ـ ا ـ ن (   )

م ـ ل ـ ا ـ ل ـ ی (   )

ـ څو زده کوونکي دې د خبرو کولو ادب ووایي.

لغتونه	معناوې
پام	فکر
سلام اچوي	سلام ورکوي

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې لوست څو ځلې په کور کې له ځان سره ولولي او بیا دې په خپلو کتابچو کې په ښکلي خط ولیکي.

خواخوږي

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د خواخوږي په مفهوم پوهېدل.

پوښتنه:

ــ ستاسو په نظرخواخوږي څه ته وايي؟

خواخوږي يو انساني او اسلامي صفت دی.

ښه زده کوونکي يو له بل سره خواخوږي لري، له اړو کسانو سره مرسته کوي.

موږ بايد له انسانانو سره خواخوږي او پر حيواناتو زړه سوی ولرو.

فعالیتونه:

- زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن له ځانه سره ولولي.
- څو زده کوونکي دې متن د ټولګیوالو په وړاندې ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.
- یو زده کوونکی دې د (خواخوږی، زړه سوي، خوشحالی) کلمې پرتختې ولیکي او نور دې یوه یوه کلمه په جملو کې استعمال کړي.
- څو زده کوونکي دې په وار سره پر حیواناتو باندې د زړه سوي په اړه لنډې خبرې وکړي.

لغتونه	معناوې
خواخوږي	زړه سوی
اړ	محتاج

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې نوی متن په کورونو کې ولولي او په خپلو کتابچو کې دې په ښکلي خط ولیکي.

خوارلسم لوست

روغه جوړه

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د روغې جوړې پر مفهوم او اهمیت پوهېدل.

پوښتنه:

ـ ستاسو په فکر روغه جوړه څه ته وایي؟

د دوو مخالفو ډلو یا خواوو پخلا کولو ته روغه جوړه وایي. کله کله د خلکو ترمنځ خپګان پیدا کېږي. که خپګان اوږد شي، په دښمنۍ اوړي. باید خپګان اوږدېدو ته پرې نه ښودل شي. روغه جوړه په ټولنه کې سوله، یووالی او نیکمرغي راولي. د اسلام مبارک دین مسلمانانو ته د روغې جوړې لارښوونه کوي.

فعالیتونه:

ــ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن له ځان سره ولولي.

ــ څو زده کوونکي دې په وار سره متن ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ــ یو زده کوونکی دې د ټولګي مخې ته راشي، د (روغې، جوړې، اسلام او سولې) کلمې دې پر تختې ولیکي او نور دې یوه یوه کلمه په جملو کې استعمال کړي.

ــ څو زده کوونکي دې په خپل وار سره د ټولګي مخې ته راشي او د روغې جوړې د ګټو په اړه دې خبرې وکړي.

لغتونه	معناوې
استعمال	کارونه
ټولنه	جامعه

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې لوست ولولي او بیا دې څو ځلې په خپلو کتابچوکې په ښکلي خط ولیکي.

پنځلسم لوست

ماینونه

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د ماینونو په زیانونو پوهېدل.

پوښتنې:

ـ په پورته انځورکې څه وینئ؟

ـ تاسې ماینونه لیدلي او هغه پیژنئ؟

ماین زموږ پټ دښمن دی. ماینونه تل د مرګ او ژوبلې سبب ګرځي.

ماینونه د قلم، ساعت، موبایل او د لوبو شیانو په څېر جوړ شوي دي.

له دې امله ناپېژندل شوو شیانو ته باید لاس ورنه وړو.

د ماین د لیدلو پر وخت باید مشرانو ته خبر ورکړو.

فعالیتونه:

ـ څو زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته په وار سره متن د ټولګي په مخ کې ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ زده کوونکي دې په څو ډلو وویشل شي. له هرې ډلې څخه دې یو یو زده کوونکی د ټولګي مخې ته راشي او د ماینونو په اړه دې خبرې وکړي.

ـ زده کوونکي دې لاندې جملې په خپلو کتابچو کې ولیکي او تش ځایونه دې په مناسبو کلمو ډک کړي (ډولونه، زموږ، شیانو، پټ).

ـ ماین .... دښمن دی.

ـ تاسې باید ناپېژندل شوو .... ته ګوتې ورنه وړئ.

ـ ماین بېلابېل .... لري.

ـ څو زده کوونکي دې د ماینونو په اړه خپل معلومات نورو ته وړاندې کړي.

لغتونه	معناوې
تل	همیشه
په څېر	په ډول

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې متن څو ځلې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

ترافيکي لارښوونې

موخه: د متن سم لوستل، ليکل او د ترافيکي اشارو پېژندل او مراعتول.

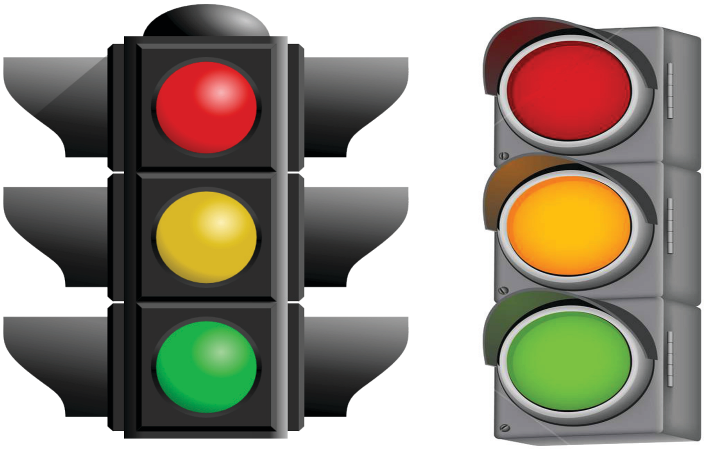

پوښتنه:

ــ په پورتنيو انځورونو کې څه وينئ؟

په ښارونو کې ترافيکي ګڼه ګوڼه وي، که تاسو ښار ته ولاړئ، له سړک څخه د تېرېدو پرمهال ترافيکي نښو ته پاملرنه وکړئ، که ترافيکي نښه شنه وه، لومړی ښي او کيڼ پلو ته وګورئ او له سړک څخه په ټاکلي ځای کې تېر شئ، د سړک په منځ کې مه درېږئ او منډې مه وهئ. ترافيکي لارښوونو ته پاملرنه له پېښو مخنيوی کوي او انسانان له خطر څخه ژغوري.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن له ځان سره ولولي.

ـ زده کوونکي دې په خپلو ډلو کې د ټرافیکي اشارو په هکله خبرې وکړي.

ـ زده کوونکي دې لاندې کلمې په جملو کې استعمال کړي.
(تاسې، ځای، ښوونځی، اشارې).

ـ څو زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي او له سړك څخه د تیریدو پر مهال دې د ترافیکي نښو په اړه خبرې وکړي.

لغتونه	معناوې
پاملرنه	توجه
مهال	وخت
پېښه	واقعه
مخنیوی	مخه نیول

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې لوست څو ځلې په کور کې ولولي او بیا دې په خپلو کتابچو کې په ښکلي خط ولیکي.

روغتیا

موخه: د متن سم لوستل، لیکل، او روغتیا ته پاملرنه.

پوښتنه:

ــ ستاسو په فکر روغتیا څه ته وايي؟

زمـا روغـتـیا خـوښـه ده　　تــازه هــوا خــوښــه ده
لــوبــې مــســتــي کـومـه　　زمــا ښـکـلا خـوښـه ده
ځکه ځـان پـاک ساتمه　　حـــد د خـــوراک ساتمه
ځـکـه خـوشـحـالـه یمه　　خـلاص لـه جـنجالـه یمه

اروانباد غلام حضرت روغمن

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته په وار سره متن ولولي.
ـ زده کوونکي دې د خپل ځان د پاکوالي په اړه په وار سره خبرې وکړي.
ـ زده کوونکي دې د (هوا، پاک، ښکلا، روغتیا) کلمې په خپلو کتابچو کې په تورو واړوي.
ـ څو زده کوونکي دې لاندې کلمې په لنډو جملو کې وکاروي:

روغتیا، ښکلا، خوراک، لوبې

ـ زده کوونکي دې د بیتونو خالي ځایونه پر مناسبو کلمو ډک کړي.

زما.......... خوښه ده.

تازه هوا........... ده.

ـ څو زده کوونکي دې په خپله خوښه پورته شعر په ښکلي غږ ولولي.

لغتونه	معناوې
روغتیا	صحت
حد	اندازه

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې پورتنی شعر په خپلو کتابچو کې ولیکي او په یاد دې زده کړي.

اتلسم لوست

متلونه

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د متلونو پر مفهوم پوهېدل.

پوښتنه:

ــ ستاسو په فکر متلونه څه اهمیت لري؟

خپل عمل د لارې مل.

څه چې کرې، هغه به رېبې.

لږ خوره، تل خوره.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متلونه په خپل منځ کې ولولي.
ـ څو زده کوونکي دې په وار سره یو یو متل د کتاب له مخې ولولي.
ـ څو زده کوونکي دې هر یو یو متل ولولي او د هغه په اړه دې خبرې وکړي.
ـ څو زده کوونکي دې په خپله خوښه د ټولګي مخې ته راشي هر یو دې یو یو متل ووایي.
ـ څو زده کوونکي دې (مل، کرې ،عزت) کلمې د تختې پر مخ په جملو کې وکاروي.

لغتونه	معناوې
مل	ملګری
ربېي	درو کول
کرې	کښت

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې درې درې متلونه ولیکي او بله ورځ دې یې ټولګیوالو ته ووایي.

د ناروغۍ رقعه

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د ناروغۍ د رقعې په لیکلو پوهېدل.

پوښتنه:

ـ د ناروغۍ پرمهال ښوونځي ته څنګه خبر ورکوئ؟

د میرویس نیکه د ښوونځي محترم مدیر صاحب!

السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته!

زه ستورۍ د اجمل لور نن د ناروغۍ له امله ښوونځي ته نه شم درتلای هیله من یم، چې ناسوب ونه شمېرل شم.

په درناوي

ستورۍ

۱۳۹۴/۶/۴

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته د ناروغۍ رقعه له ځان سره ولولي.

ـ زده کوونکي دې یو بل ته د ناروغۍ د رقعې املا ووایي.

ـ زده کوونکي دې د ناروغۍ رقعه په یاد زده کړي او په خپلو کتابچو کې دې ولیکي.

ـ څو زده کوونکي دې د تختې مخې ته راشي د (ناروغۍ، ستورۍ، لور)کلمې دې پر تختې ولیکي او نور دې په جملو کې وکاروي.

لغتونه	معناوې
هیله	امید
ناسوب	غیر حاضر

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د ښوونځي ادارې ته په خپل نوم د ناروغۍ رقعه په خپلو کتابچو کې ولیکي.

شلم لوست

پاکه هوا او پاکې اوبه

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د پاکې هوا او د پاکو اوبو په ارزښت پوهېدل.

پوښتنه:

ــ ستاسو په نظر پاکه هوا او پاکې اوبه انسانانو ته څه ګټې لري؟

انسانان، څاروي او بوټي پاکو اوبو او هوا ته اړتیا لري، له اوبو او هوا پرته ژوند نه کیږي، ناولې اوبه او هوا روغتیا ته زیان رسوي، باید د ناپاکو اوبو له څښلو او ککړې هوا له تنفس څخه ځانونه وساتو، چې ناروغه نه شو.

فعالیتونه:

ــ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته نوی متن له ځان سره ولولي.

ــ څو زده کوونکي دې په وار سره د تختې مخې ته راشي، یو دې له کتاب څخه یوه جمله ووایي او بل دې پر تختې ولیکي.

ــ زده کوونکي دې له لاندې تورو څخه کلمې جوړې کړي.

ر ــ و ــ غ ــ ت ــ ی ــ ا (　　　)، هـ ــ و ــ ا (　　　)، ب ــ و ــ ټ ــ ي (　　　)

ــ زده کوونکي دې په وار سره د تختې مخې ته راشي او لاندې کلمې دې په جملو کې وکاروي. (اړتیا، هوا، اوبه، کار).

ــ څو زده کوونکي دې په وارسره د ټولګي په وړاندې د ناپاکې هوا او اوبو په اړه خبرې وکړي.

لغتونه	معناوې
ناولې	ناپاک
ککړې	ناپاکې- الوده
اړتیا	ضرورت

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د لوست متن ولولي او بیا دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

يوويشتم لوست

کیسه

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د رښتیا پر گټو پوهېدل.

پوښتنه:

ــ ستاسو په نظر رښتیا او صداقت څه گټې لري؟

یوه هلک په بازار کې قلمونه خرڅول. د یوه قلم بیه پنځه افغانۍ وه.

یوه سړي یو قلم واخیست. د پنځو افغانیو پرځای یې لس افغانۍ ورکړې او روان شو. د هلک دې ټکي ته پام شو چې هغه سړي لس افغانۍ ورکړي دي. هلک په منډه ور پسې ورغی. پنځه افغانۍ یې بېرته ورکړې. اخیستونکي ترې مننه وکړه، ورته ویې ویل: شاباس! یو ښه هلک باید ستا په شان صادق او رښتینی واوسي.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن له ځان سره ولولي.

ـ ځو زده کوونکي دې د تختې مخې ته راشي، په وار سره دې متن د ټولګي په وړاندې ولولي.

ـ زده کوونکي دې لاندې کلمې د تختې پرمخ په جملو کې وکاروي.

پام، منلې، اخیستل، خرڅول

ـ ځو زده کوونکي دې د ربښتیا او صداقت په اړه خبرې وکړي.

لغتونه	معناوې
منلې	څغاسته، تېښته
خرڅول	پلورل

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د نن ورځې لوست په خپلو کتابچو کې ولیکي.

د کور په کارونو کې مرسته

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د خبرو کولو وړتیا پیدا کول.

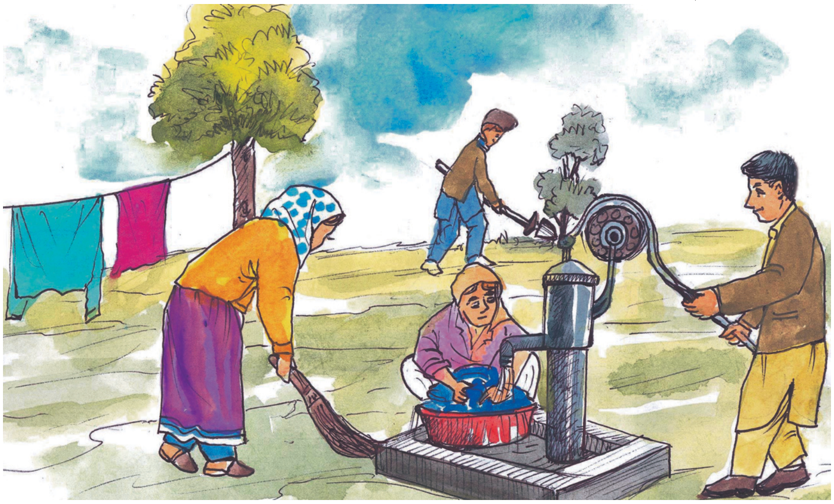

پوښتنه:

ـ تاسې له چا سره مرسته کړې ده؟

زرغونه او احمد خور او ورور دي. دواړه په ښوونځي کې زده کړې کوي. کله چې له ښوونځي څخه کور ته راشي له ډوډۍ خوړلو وروسته له مور او پلار سره په چارو کې برخه اخلي. د دوی د ګډ کار له امله ټوله کورنۍ خوښ او نیکمرغه ژوند کوي.

ښه زده کوونکي هغه دي چې د کور په کارونو کې له مور او پلار سره مرسته وکړي.

فعالیتونه:

- زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته د لوست متن له ځان سره ولولي.
- څو زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي او د لوست مطلب دې په خپله ژبه ووايي.
- څو زده کوونکي دې په وار سره د تختې مخې ته راشي، يو دې له کتاب څخه څو کلمې د املا په توګه ووايي او بل دې پرتختې ولیکي.
- څو زده کوونکي دې د ټولګي په وړاندې د مرستې په اړه خبرې وکړي.

لغتونه	معناوې
نېکمرغه	خوشبخته
مرسته	کومک

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د نن ورځې لوست د کتاب له مخې په خپلو کتابچو کې په ښکلي خط ولیکي.

د چاپېریال ساتنه

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د چاپېریال ساتنې پر گټو پوهېدل.

پوښتنه:

ــ ستاسو په فکر د چاپیریال پاک ساتل څه گټې لري؟

د کور له انگړ څخه نیولې تر ښوونځي او زموږ د لوبو ځایونه زموږ چاپیریال دی.
په چاپېریال کې اوبه، هوا، باغونه، سیندونه، ځنگلونه، دښتې او غرونه شامل دي.
که چاپیریال پاک او ښکلی و، زموږ ژوند به سم او روغتیا به مو ښه وي. موږ باید د چاپیریال په پاک ساتلو کې زیار وباسو. ونې او گلان وکرو، د ونو ښاخونه مات نه کړو. د کور خځلې او کاغذونه په یوه ټاکلي ځای کې واچوو. که دا کارونه مو سرته ورسول، نو زموږ چاپیریال به پاک وي.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته د لوست متن له ځان سره ولولي.
ـ زده کوونکي دې یو بل ته د لوستل شوي متن څو کلمې املاء ووايي او نور دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

ـ زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې د (چاپیریال، پاک، روغتیا) کلمې په جملو کې وکاروي.

ـ څو زده کوونکي دې د ناپاکو شیانو د بې ځایه اچولو په اړه خبرې وکړي.
ـ څو زده کوونکي دې په خپله خوښه په وار سره ووايي چې خپل شاوخوا چاپیریال څنگه پاک ساتلای شي؟

لغتونه	معناوې
انگړ	حویلي
ښاخونه	څانگې
زیار	کوښښ

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې د چاپیریال په اړه څو جملې ولیکی.

څلورویشتم لوست

د غاښونو ساتنه

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د غاښونو د ساتلو پر گټو پوهېدل.

پوښتنه:

ـ په پورتني انځورکې څه شی وینئ؟

غاښونه د انسان د ښکلا او د خوړو د ژوولو ښه وسیله ده.

د دې لپاره چې غاښونه مو خراب نشي، نو پر غاښونو کلک شیان نه ماتوو.

هر سهار او ماښام خپل غاښونه په مسواک یا برس مینځو.

که غاښونه مو وخوږېږي، د غاښونو ډاکټر ته ځو. اړینه ده چې خپل غاښونه پاک وساتو، ترڅو د غاښونو په درد اخته نشو.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته له ځان سره متن ولولي.

ـ یو زده کوونکی دې د تختې مخې ته راشي، د (کلک، ښکلا، غاښونه) کلمې دې پر تختې ولیکي او نور دې په وار سره په جملو کې وکاروي.

ـ یو زده کوونکی دې له متن څخه څو جملې ولولي او نور دې د املا په توګه ولیکي.

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي، د غاښونو د پاک ساتلو په اړه دې خبرې وکړي، نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ زده کوونکي دې سوچ وکړي، چې که د (ماښام) کلمه سرچپه شي، څه شی ترې جوړیږي. بیا دې یو تن د نورو په استازیتوب د تختې پر مخ ولیکي.

لغتونه	معناوې
خواړه	غذا
ژوول	میده کول

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د غاښونو د ساتلو د ګټو په هکله څو جملې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

پنځه ويشتم لوست

زموږ هېواد

موخه: د متن سم لوستل، ليکل، د خپل هېواد پېژندل او له هغه سره مينه لرل.

پوښتنه:

ــ په پورتني انځور کې څه وينئ؟

زموږ هېواد افغانستان دی. زموږ هېواد لوړ غرونه، ګڼ ځنګلونه، وداني ځمکې او ښکلي باغونه لري. زموږ په هېواد کې هر ډول غلې، دانې او مېوې کرل کېږي.

پر موږ خپل هېواد ډېر ګران دی. بايد خپل هېواد په علم او پوهې سره ودان کړو.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن له ځان سره ولولي.

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي د متن یوه یوه جمله دې ولولي، نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ یو زده کوونکی دې د (هېواد، غر، باغ) کلمې د تختې پرمخ ولیکي او نور زده کوونکي دې په وارسره په جملو کې وکاروي.

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د تختې مخې ته راشي، یو دې د کتاب له مخې دوې جملې د املا په توګه ووايي او بل دې ولیکي.

ـ دوه زده کوونکي دې د ټولګي په مخ کې د هېواد په اړه لنډې خبرې وکړي.

لغتونه	معناوې
ودان	اباد
لوړ	جګ

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې متن ولولي او بیا دې په ښکلي خط ولیکي.

د ښوونځي آداب

موخه: د متن سم لوستل، لیکل، د ښوونځي په آدابو پوهېدل او د هغو مراعاتول.

پوښتنه:

ستاسو په فکر د ښوونځي آداب څه ته وايي؟

ښوونځی د ښوونې او روزنې ځای دی. د ښې زده کړې لپاره باید زده کوونکي پر خپل وخت ښوونځي ته راشي، ښوونځی او ټولګي ته د ننوتلو پر وخت نوبت په پام کې ونيسي.

د ښوونکو درناوی وکړي. ټولګی او د ښوونځي انګړ پاک وساتي.

خپل لوست ښه ولولي. کورنۍ دنده سرته ورسوي. تر څو خلکو او هېواد ته ښه خدمت وکړای شي.

فعالیتونه:

ــ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن له ځان سره ولولي.

ــ څو زده کوونکي دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي او د ښوونځي د أدابو په اړه دې خبرې وکړي او نور دې ورته غوږ ونیسي

ــ څو زده کوونکي دې په خپله خوښه د تختې مخې ته راشي، یو تن دې ورته د کتاب له مخې څو لغتونه د املا په توګه ووایي او بل دې د تختې پرمخ ولیکي.

ــ یو زده کوونکی دې د تختې مخې ته راشي د: (اداب، ښوونځي، انګړ) کلمې دې پرتختې ولیکي او نور دې په خپلو کتابچو کې ورته جملې جوړې کړي.

ــ دوه زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي او په وار سره دې ووایي، چې په ښوونځي کې کوم کارونه سرته رسوي.

لغتونه	معناوې
درناوی	احترام
دنده	وظیفه

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې نوی لوست په کور کې ولولي او بیا دې په ښکلي خط په خپلو کتابچو کې ولیکي.

سوله

موخه: د متن سم لوستل، ليکل او د سولې په اهميت پوهېدل.

پوښتنه:

ــ ستاسو په فکر سوله څه ته وايي؟

سوله نيکمرغي راولي. په سوله کې ژوند خوږ وي. ښوونځي پرانيستي، ماشومان خوشحاله او ښوونځي ته ځي. په سوله کې امن را منځته کېږي او هېواد پرمختګ کوي. زما سوله خوښېږي.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن له ځان سره ولولي.
ـ څو زده کوونکي دې د لوست متن د ټولګي مخې ته په لوړ غږ ولولي.
ـ څو زده کوونکي دې په خپله خوښه د ټولګي مخې ته د سولې ګټې بیان کړي.

ـ څو زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي او د (سوله، نیکمرغي، ژوند) کلمې دې په جملو کې وکاروي او بیا دې یوه، یوه جمله پر تختې ولیکي.

لغتونه	معناوې
پرانیستل	خلاصول
ګټه	فایده
امن	ارامي

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې د سولې ګټې ولیکي.

پند

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د پندونو پر اهمیت پوهېدل او په ژوند کې عملي کول

پوښتنه:

ستاسو په فکر پندونه څه ګټې لري؟

ښه ماشومان پندونو او ښو خبرو ته غوږ نیسي.

د مور، پلار او ښوونکي د پندونو اورېدل ښه کار دی.

څوک چې د مشرانو په پندونو عمل کوي له خپلو کړنو څخه نه پښېمانېږي.

د ښو پندونو اورېدل انسان نیکمرغه کوي.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته پندونه له ځان سره ولولي.
ـ څو زده‌کوونکي دې د پندونو په مطلب د ټولګي په مخ کې لنډې خبرې وکړي.

ـ څو زده کوونکي دې د تختې مخې ته راشي، یو دې د کتاب له مخې د املا په توګه د (ښه، ژبه او انسان) کلمې ووایي او بل دې پرتختې ولیکي.

ـ څو نور زده کوونکي دې په خپله خوښه د تختې مخې ته راشي، پر تختې لیکل شوې کلمې دې په جملو کې استعمال کړي.

ـ څو زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي که کوم پند یې زده وي نورو ته دې ووایي.

لغتونه	معناوې
پند	نصیحت
مطلب	موضوع

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د کتاب پندونه په خپلو کتابچو کې په ښکلي خط ولیکي او په یاد دې زده کړي.

د ماشومانو ترمنځ ښې اړیکې

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د ماشومانو د ښو اړیکو په ښېګڼو پوهېدل.

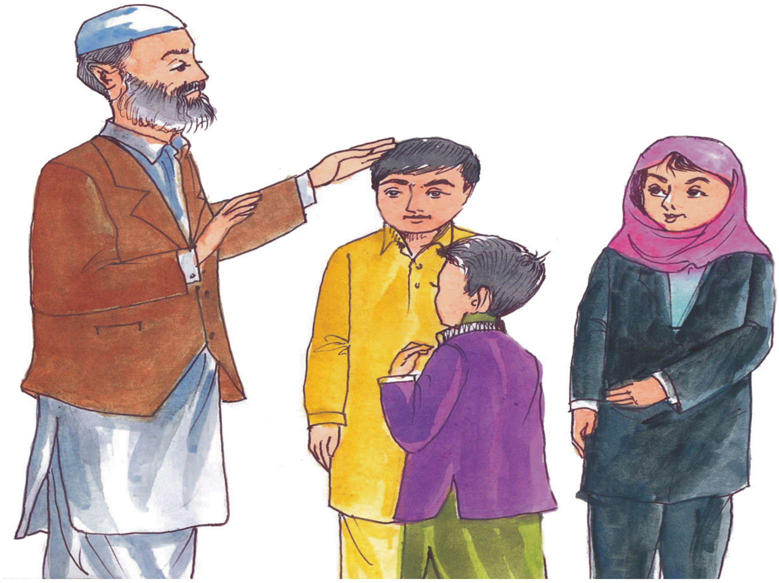

پوښتنه:

ستاسو په فکر د ماشومانو نه څورول څه ګټې لري؟

ماشومان یو د بل خویندې او وروڼه دي. دوی باید په خپل کور، کلي او ښوونځي کې یو بل سره ښې اړیکې ولري. د ماشومانو په خوشحالولو باندې له موږ څخه الله جل جلاله راضي، مور، پلار او نور خلک خوشحالېږي. ماشومان باید هر وخت یو له بل سره مرسته وکړي.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته د نوي لوست متن په خپلو منځو کې ولولي.

ـ څو زده کوونکي دې تختې ته راشي، یو دې د کتاب له مخې د املا په توګه څو کلمې ووایي او بل دې پرتختې ولیکي.

ـ زده کوونکي دې د (ښې اړیکې، خور، ښوونکي) کلمې پرتختې ولیکي او نور دې په وارسره یوه یوه کلمه په جملو کې وکاروي.

ـ څو زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي او د ماشومانو د ښو اړیکو په هکله دې خبرې وکړي.

لغتونه	معناوې
لازمه	اړینه، ضرور
ښې اړیکې	ښه رابطه

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې متن څو ځلې ولولي او بیا دې په خپلو کتابچو کې په ښکلي خط ولیکي.

یووالی

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د یووالي پر گټو پوهېدل.

پوښتنه:

ستاسو په فکر یووالی څه گټې لري؟

د خلکو یو موټي کېدلو ته یووالی وايي. الله جل جلاله په یووالي رضا کېږي او خپلو بندگانو ته د یووالي امر کوي.

د هېواد خپلواکي په یووالي ساتل کېږي.

د خلکو یووالی سوله منځته راوړي. په یووالي هېواد ودانېږي.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن له ځان سره ولولي.

ـ څو زده کوونکي دې لاندې کلمې په جملو کې وکاروي:

(هېواد، خپلواکي، سوله)

ـ یو زده کوونکی دې د (سوله، یووالی او هېواد) کلمې پرتختې ولیکي، څو نور دې په وار سره په جملو کې وکاروي.

ـ زده کوونکي دې له متن څخه هغه کلمې پیدا کړي چې (و) پکې راغلی وي، بیا دې هغه په خپلو کتابچو کې ولیکي.

ـ څو زده کوونکي دې د یووالي په اړه لنډې خبرې وکړي.

لغتونه	معناوې
یووالی	یو موټی کېدل، اتحاد
هېواد	وطن

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې لوست په خپلو کتابچو کې ولیکي.

اوړی

موخه: د متن لوستل، سم ليکل، د اوړي د موسم پېژندل.

پوښتنه:

ـ ستاسو په نظر اوړی د کال څووم فصل دی؟

اوړی د کال دويم فصل دی. دا فصل هم لکه پسرلی درې مياشتې لري. د مياشتو نومونه يې (چنگاښ، زمری، وږی) دي. په اوړي کې هوا ډېره توده وي، غلې او مېوې پخېږي. زده کوونکي دې د اوړي په تودې هوا کې له اړتيا پرته نه گرځي، له لمر څخه دې ځانونه وساتي چې ناروغ نشي.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن له ځان سره ولولي، بیا دې څو زده کوونکي په وارسره د اوړي په اړه خبرې وکړي.

ـ زده کوونکي دې د اوړي د میاشتو نومونه د کتاب له مخې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

ـ زده کوونکي دې له لاندې تورو څخه کلمې جوړې کړي:

ف ـ ص ـ ل (   )، چ ـ ن ـ گ ـ ا ـ ښ (   )، ز ـ م ـ ر ـ ی (   )

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره لاندې کلمې د تختې پرمخ په جملو کې وکاروي:

(سرطان، اوړی، مېوې، ناروغ)

لغتونه	معناوې
چنگاښ	سرطان
زمری	اسد
وږی	سنبله

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې د هغو مېوو نومونه ولیکي چې په دې موسم کې پخیږي.

دوه دېرشم لوست

د ونو ګټې

موخه: د متن سم لوستل، لیکل د ونو په ګټو پوهېدل.

پوښتنه:

ستاسو په نظر ونې کومې ګټې لري؟

ونې له ژوندیو موجوداتو څخه دي. د ونو وچې او تازه مېوې خوړل کېږي او له لرګیو څخه یې د ودانیو په جوړولو کې کار اخیستل کېږي. ونې د چاپېریال په ښکلا او د هوا په پاکوالي ډېره اغېزه لري. هر څوک باید د خپل چاپېریال د سمسورتیا او ښکلا لپاره ونې کینوي او ښه پالنه یې وکړي.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن له ځان سره ولولي.
ـ څو زده کوونکي دې د ونو پر ګټو خبرې وکړي او نور دې ورته غوږ ونیسي.
ـ زده کوونکي دې لاندې کلمې په خپلو کتابچو کې ولیکي او بیا دې په تورو وویشي.
ونې ـ ژوندي ـ چاپیریال ـ ښکلا.

ـ یو زده کوونکی دې د تختې مخې ته راشي د (کور، انسان، او الوتونکي) کلمې دې پر تختې ولیکي او نور زده کوونکي دې یوه یوه کلمه د تختې پرمخ په جملو کې وکاروي.

ـ زده کوونکي دې له متن څخه لاندې جملې بشپړې کړي.
ونې له ژوندیو .... څخه دي.
ونې د چاپیریال په ښکلا او د هوا په پاکوالي .... لري.

لغتونه	معناوې
اغېزه	تاثیر
تودول	ګرمول

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې لوست په ښکلي خط ولیکي.

درې دېرشم لوست

د وخت ارزښت

موخه: د متن سم لوستل، لیکل، د وخت په ارزښت پوهېدل.

پوښتنه:

ستاسو په فکر وخت څه ارزښت لري؟

هرې شېبې ته وخت وايي. وخت له سرو زرو څخه زيات ارزښت لري. موږ بايد خپل ارزښتمن وخت بې ځايه تېر نه کړو. زده کړې وکړو، له مور او پلار سره په کارونو کې مرسته وکړو او خپلې ورځنۍ چارې په ټاکلي وخت تر سره کړو. چې خپلې کورنۍ، ټولنې او ټولو انسانانو ته د خدمت وړ وگرځو.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن ولولي بیا دې یو تن د ټولګي مخې ته راشي او د لوست په اړه دې خبرې وکړي.

ـ زده کوونکي دې لاندې کلمې په جملو کې وکاروي.
(سبا- وخت- ارزښت- هېواد)

ـ یو زده کوونکی دې د تختې مخې ته راشي د (کورنۍ، مور، پلار او خدمت) کلمې دې پر تختې ولیکي او ټول نور دې په وار سره یوه یوه کلمه د تختې پرمخ په هیجا ووېشي او نور دې ورته پاملرنه وکړي

لغتونه	معناوې
په خیر	په شان
شېبې	د وخت ډېرې لږې اندازې ته ویل کېږي، لحظه

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې لوست په کور کې ولولي او بیا دې په خپلو کتابچو کې په ښکلي خط ولیکي.

څلور دېرشم لوست

ژوند او کار

موخه: د متن سم لوستل، ليکل، د کار پر ګټو او ارزښت پوهېدل.

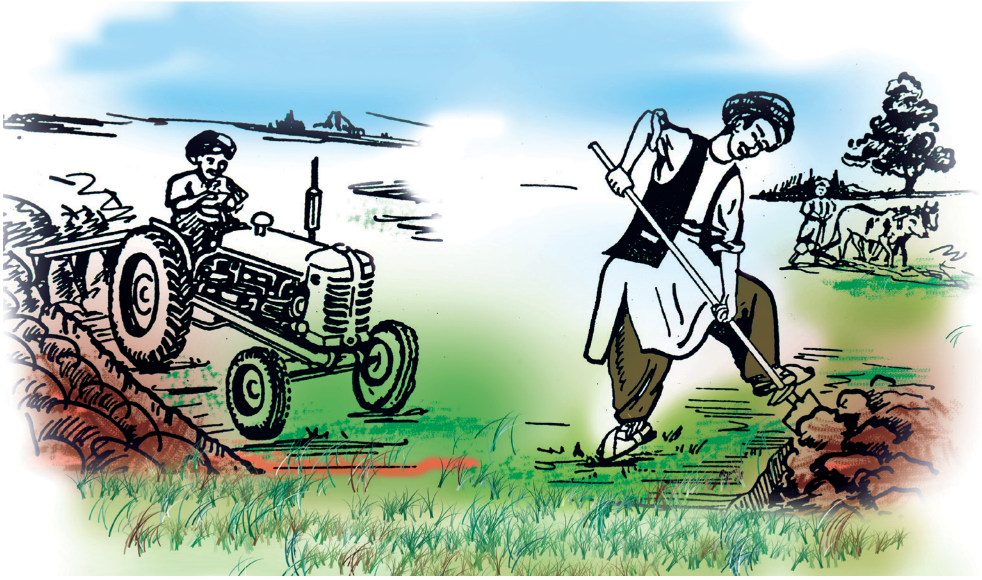

پوښتنه:

ـ ستاسو په فکر کار کول څه ګټې لري؟

ژوند د لوی الله جل جلاله ښه نعمت دی. د ژوند د پايښت او ښه والي لپاره کار ته اړتيا ده. بې کاره ژوند معنا نه لري. هر څوک بايد کار وکړي. هېڅوک بايد خپل وخت وزګار تېر نه کړي. څکه چې د يوه هېواد جوړونه او پرمختګ په ښوونه، روزنه، کار او زيار پورې اړه لري.

فعاليتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن له ځان سره ولولي.

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره نوی لوست په لوړ غږ ولولي.

ـ یو زده کوونکی دې د (اړتیا، باغ، ځمکې او مېوې) کلمې پرتختې ولیکي او نور دې په جملو کې وکاروي.

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د تختې مخې ته راشي د لوست په اړه دې خبرې وکړي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ یو زده کوونکی دې د متن یوه جمله د املا په توګه ووایي او نور دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

لغتونه	معناوې
زیار	کوښښ، زحمت
پرمختګ	ترقي

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې لوست په کور کې ولولي او بیا دې په خپلو کتابچو کې په ښکلي خط ولیکي.

پنځه دېرشم لوست

بزګر

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د بزګر د کار او زیار په ارزښت پوهېدل.

پوښتنه:

ـ ستاسو په فکر د بزګر کار څه ارزښت لري؟

انسانان، څاروي او مرغان د ژوند کولو لپاره خوړو ته اړتیا لري.

بزګران موږ ته غنم، جوار، وریژې، سابه او داسې نورې غلې، دانې کري. د بزګرانو د زیار له برکته موږ خپل خوراکي توکي او نورې اړتیاوې ترلاسه کوو. باید د بزګرانو درناوی وکړو.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن له ځان سره ولولي.

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي لوست دې په لوړ غږ ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ څو زده کوونکي دې د تختې مخې ته راشي یو دې د کتاب له مخې څو کلمې د املا په توګه ووایي، نور دې ولیکي.

ـ څو زده کوونکي دې د بزګرۍ په اړه لنډې خبرې وکړي.

لغتونه	معناوې
خاروي	حیوانات
توکي	شیان

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې متن په کور کې ولولي او بیا دې په ښکلي خط ولیکي.

ترکاڼ

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او ترکاڼۍ د کسب په ارزښت پوهېدل.

پوښتنې:

ـ په پورتنۍ انځور کې څه وینئ؟
ـ ستاسو په فکر ترکاڼ له لرګیو څخه کوم شیان جوړوي؟

ترکاڼي ډېر ښه کسب دی. ترکاڼ ته ټول خلک اړتیا لري. د اجمل مشر ورور ترکاڼ دی. هغه په خپلې ارې، ترښځې، رندې، برمې او سکنې باندې ښکلي او ګټور شیان، لکه: رایلونه، میزونه، څوکۍ، دروازې، الماری، کړکۍ، کټونه، سپارې او مالې جوړوي. موږ باید د ترکاڼ درناوی وکړو، ځکه چې د هغه ګټه او خیر ټولنې او خلکو ته رسېږي.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن له ځان سره ولولي.

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د ترکاڼۍ د کسب په اړه خبرې وکړي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ زده کوونکي دې د جملو تش ځایونه په لاندې کلمو ډک کړي:

(ورور، ښه، خلک، اړتیا)

ـ ترکاڼي ډېر (   ) کسب دی.

ـ ترکاڼ ته ټول (   ) اړتیا لري.

ـ د اجمل (   ) ترکاڼ دی.

ـ څو زده کوونکي دې د (ترکاڼ، اجمل، برمه، څوکۍ) کلمې د تختې پرمخ په جملو کې راوړي.

ـ څو زده کوونکي دې په ټولنه کې د ترکاڼۍ په اړه لنډې خبرې وکړي.

لغتونه	معناوې
ترکاڼ	نجار
کسب	مسلک
ترښخ	تیشه

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې متن په خپلو کتابچو کې په ښکلي خط ولیکي.

برېښنا

موخه: د متن سم لوستل، لیکل، د برېښنا پر ګټو پوهېدل.

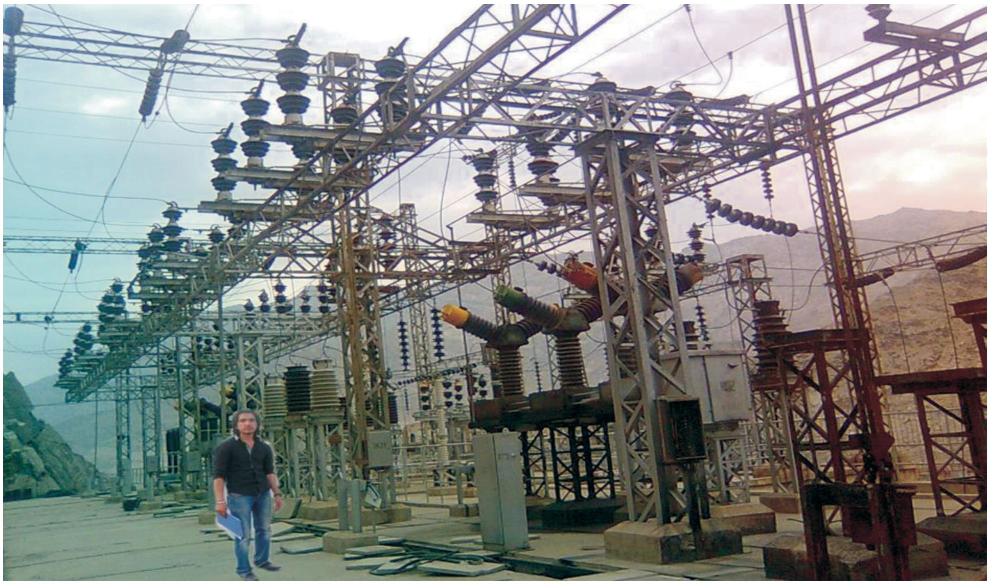

پوښتنه:

ـ ستاسو په فکر له برېښنا څخه کومې ګټې اخیستل کېږي؟

له برېښنا څخه د ژوند په ډېرو برخو کې کار اخیستل کېږي. کورونه روښانه او تودوي. موږ له راډیو، ټلوېزیون، کمپیوټر، یخچال او نورو برقي وسایلو څخه هم د برېښنا په وسیله کار اخیستلای شو. موږ باید د برېښنا له بې ځایه لګښت څخه مخنیوی وکړو. برېښنا ځینې خطرونه هم لري. که چېرې له برېښنا سره بې پروایي وشي، د مړینې لامل ګرځي.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن له ځان سره ولولي.
ـ څو زده کوونکي دې د ټولګي پر وړاندې نوی متن په لوړ او مناسب غږ ولولي.

ـ یو زده کوونکی دې د تختې مخې ته راشي د (برېښنا، اوبه، راډیو او ښار) کلمې دې د تختې پرمخ ولیکي او نور دې په وار سره له یوې یوې کلمې څخه په خپلو کتابچو کې جملې جوړې کړي.

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د تختې مخې ته راشي او د برېښنا د ګټو په هکله دې خبرې وکړي.

لغتونه	معناوې
برېښنا	برق
لامل	سبب، علت

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې نوی لوست په کور کې ولولي او بیا دې په خپلو کتابچو کې په ښکلي خط ولیکي.

تېلفون

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د ټېلیفون پر ګټو پوهېدل.

پوښتنه:

تاسې کله په ټېلیفون کې خبرې کړې دي؟

ټېلیفون د اړیکو ټینګولو وسیله ده. د لومړي ځل لپاره د ګراهامبل له خوا اختراع شو، ټېلیفون ډېر ډولونه لري. تر ټولو ښه یې مبایل دی. زموږ په هېواد کې له ټولو ډولونو څخه ګرځنده ټېلیفون زیات کارول کېږي.

موږ ته په کار ده چې له ټېلیفون څخه سمه ګټه واخلو.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن په خپلو منځونو کې ولولي.

ـ څو زده کوونکي دې په خپله خوښه د تختې مخې ته راشي، نوی لوست دې په لوړ او مناسب غږ ولولي.

ـ څو زده کوونکي دې په وارسره د تختې مخې ته راشي د (مبایل، ټېلیفون او ګټې) کلمې دې په جملو کې وکاروي.

ـ څو زده کوونکي دې په وارسره د ټولګي مخې ته راشي، د ټېلیفون د سمې کارونې په هکله دې خبرې وکړي.

لغتونه	معناوې
تاوان	زیان
ګرځنده	سیار

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې (ټېلیفون، چټک، وسیله) کلمې ولیکي او بیا دې په جملو کې وکاروي.

ترانه

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د ترانې پر مفهوم پوهېدل.

پوښتنه:

ـ تاسو کوم وخت په ډله ییزه توګه ترانه ویلي ده؟

دا زمـــوږ زیـبـا وطـن
دا وطـن مـو ځـان دی
وایـــې پـه خـاپـوړو کې
دا مــو د دادا وطـن

دا زمـــوږ لـیـلا وطـن
دا افـغـانـسـتـان دی
داسـې ماشـومـان زمـوږ
دا مــو د بـابـا وطـن

پر موږ باندې ډېر ګران دی
دا افـغـانـسـتـان دی

(د استاد ملنګ جان خوږې نغمې)

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته له ځان سره متن ولولي.
ـ څو زده کوونکي دې په خپله خوښه د ټولګي مخې ته راشي، نوموړې ترانه دې په ښکلي غږ ووايي او نور دې ورپسې تکرار کړي.

ـ څو زده کوونکي دې د تختې مخې ته راشي، يو يو دې د (وطن، دادا، خاپوړو، ايمان، ماشومان، ګران) کلمې پرتختې په جملو کې وکاروي.

ـ که د زده کوونکو کومه بله ترانه په ياد وي، د ټولګي په مخ کې دې ووايي.
ـ څو زده کوونکي دې د خپل هېواد په اړه لنډې خبرې وکړي.

لغتونه	معناوې
خاپوړې	هغه ماشوم چې په لاس او پښو ګرځي.
دادا	نيکه او پلار، مشر ورور

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې شعر په کور کې څو ځلې ولولي او بيا دې په خپلو کتابچو کې په ښکلي خط وليکي.

مور او پلار ته لیک

موخه: د متن سم لوستل، لیکل، اود لیك پر ګڼو او ارزښت پوهېدل.

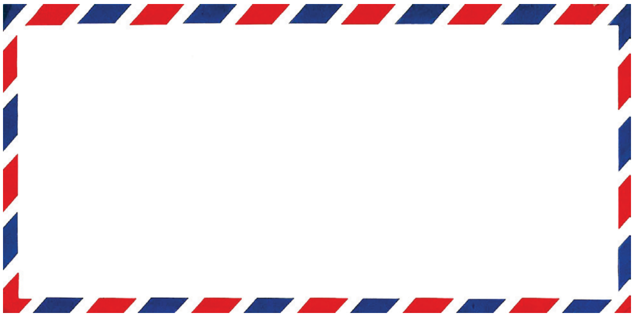

پوښتنه:

ــ تاسې کوم وخت مور او پلار ته لیك لیکلی دی؟

ګرانه پلاره او مهرباني مورې، السلام علیکم و رحمة الله وبرکاتهُ!

د دې لیک تر لیکلو روغ او جوړ یم.کلنۍ ازموینه مې پای ته رسېدلې، که د لوی الله ﷻ رضا وي، ستاسو د دعا په برکت به په دې نژدې شپو او ورځو کې کور ته راستون شم.

په درنښت

ستاسو د لیدو په هیله

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته د لوست متن له ځان سره ولولي.

ـ زده کوونکي دې یو بل ته د متن املا ووایي.

ـ زده کوونکي دې متن په یاد زده کړي او په خپلو کتابچو کې دې ولیکي.

ـ زده کوونکي دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي، د لیک د اړتیا په هکله دې خبرې وکړي.

لغتونه	معناوې
ازموینه	امتحان
راستون	راګرځیدل

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې په خپلو کتابچو کې مور او پلار ته یو لیک ولیکي او بله ورځ دې د نورو په وړاندې ولولي.

غزنی

موخه: د متن سم لوستل، ليکل او د غزني ولايت پېژندل.

پوښتنې:

ـ په پورته انځور کې څه وينئ؟

ـ د غزني په اړه مو څه اورېدلي دي؟

غزنی د افغانستان يو لرغونی ولايت دی.

غزنی پخوا د افغانستان مرکز او د علم زانگو وه. په غزني کې ډېر لرغوني اثار لکه: بالا حصار، د سلطان منار او نور تاريخي ځايونه شته.

له همدې کبله په دې وروستيو وختونو کې د غزني ښار د اسلامي تمدن د مرکز په نامه ونومول شو.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن له ځان سره ولولي.
ـ څو زده کوونکي دې په خپله خوښه د ټولګي مخې ته راشي د غزني په اړه دې خبرې وکړي.

ـ څو زده کوونکي دې د تختې مخې ته راشي یو بل ته دې له کتاب څخه څو کلمې د املا په توګه ووایي او نور دې پرتختې ولیکي.

ـ څو زده کوونکي دې په خپله خوښه د تختې مخې ته راشي د (غزني، سړك، أثار، منار، زانګو) کلمې دې په ساده جملو کې وکاروي.

لغتونه	معناوې
لرغونی	پخوانی
تمدن	پیشرفت او ترقي

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې نوی لوست په کور کې څو ځلې ولولي او بیا دې په ښکلي خط په کتابچو کې ولیکي.

وزلوبه

موخه: د متن سم لوستل، ليکل، د وزلوبې په هکله د معلوماتو ترلاسه کول.

پوښتنه:

ـ تاسو کله د وزلوبې ننداره کړې ده؟

وزلوبه زموږ په هېواد کې يوه لرغونې لوبه ده. دا لوبه په لوی ميدان کې ترسره کېږي. نوموړې لوبه د دوو سيالو ډلو ترمنځ د حلال له دايرې څخه پيل کېږي. په دې لوبه کې گډون کوونکي له يوه ټاکلي ځای څخه وزه را تاووي، هرې ډلې چې وزه بېرته د حلال دايرې ته ورسوله، گټونکی بلل کېږي.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن له ځان سره ولولي.
ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي او د متن یوه یوه برخه دې په لوړ غږ ولولي

ـ زده کوونکي دې د لاندې جملو تش ځایونه په لاندینیو کلمو سره ډک کړي: (پیل، ډلو، لرغوني)
ـ وزلوبه زموږ په هېواد کې (   ) لوبه ده.
ـ نومورې لوبه د دوو سیالو (   ) ترمنځ ترسره کیږي.
ـ دا لوبه د حلال له دایرې څخه (   ) کیږي.

ـ یو زده کوونکی دې د (لوبې، میدان، پهلوان) کلمې پرتختې ولیکي، نور دې په خپله خوښه په وار سره په جملو کې وکاروي.
ـ څو زده کوونکي دې د خپل کور، کلي یا ولسوالۍ د لوبو په اړه خبرې وکړي.

لغت	معنا
ګډون	اشتراک

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې نوی لوست په کور کې ولولي او بیا دې په خپلو کتابچو کې په ښکلي خط ولیکي.

د خوسي لوبه

موخه: د متن سم لوستل، ليکل او د خوسي لوبې په هکله معلومات ترلاسه کول.

پوښتنه:

ـ تاسې د خوسي لوبې په هلکه څه پوهېږئ؟

د خوسي لوبه زموږ په هېواد کې يوه سيمه ييزه لوبه ده چې د ماشومانو او تنکيو ځوانانو له خوا ترسره کيږي. دا لوبه د دوو مساوي ډلو ترمنځ سرته رسيږي. يوه ډله يې د ټوپۍ ساتونکې او بله يې د خوسۍ پلوي ډله وي. په دې لوبه کې يوه ډله غواړي چې ټوپۍ له منځه يوسي او بله ډله ټوپۍ ساتي. که چېرې هرې ډلې ټوپۍ په پرله پسې توګه ووهله او ونه سوځېده، د لوبې ګټونکې بلله کيږي.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن له ځان سره ولولي.

ـ څو زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي او په وار سره دې نوموړی لوست د خپلو ټولګیوالو پر وړاندې ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ زده کوونکي دې د (ټوپی، خوسی، ګڼون او ګټونکي) کلمې د تختې پرمخ په جملو کې استعمال کړي.

ـ څو زده کوونکي دې په خپل وار سره د ټولګي مخې ته راشي، د نوموړې لوبې په هکله دې خبرې وکړي.

ـ یو زده کوونکي دې د متن یوه جمله د املا په توګه ووایي او نور دې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

لغتونه	معناوې
پلوي	طرفداري
تنکي ځوانان	نوي ځوانان

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د خوسي د لوبې په اړه څو جملې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

څلور څلوېښتم لوست

اور

موخه: د متن سم لوستل، ليکل او د اور پر ګټو او زيانونو پوهېدل.

پوښتنه:

ــ ستاسې په فکر اور څه ګټې لري؟

انسانان اور ته ډېره اړتيا لري. خلک په اور خواړه پخوي او په ژمي کې ورباندې ځانونه او کورونه تودوي. له اور سره لوبې کول ژوند ته خطر لري.

مور بايد د اور بلولو په وخت کې له ډېر احتياط څخه کار واخلو، اور اخيستونکي شيان لکه: تېل، ګاز او نور له اور څخه لرې وساتو چې ځان او کور ونه سوځوو.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن له ځان سره ولولي.
ـ څو زده کوونکي دې په خپله خوښه د ټولګي مخې ته راشي او د اور په ګټو او زیانونو دې خبرې وکړي.

ـ څو زده کوونکي دې د تختې مخې ته راشي د: (اړتیا، خلک او خواړه) کلمې دې د تختې پرمخ ولیکي او څو نور دې په خپله خوښه پورته یوه یوه کلمه په جملو کې وکاروي.

ـ یو زده کوونکی دې د تختې مخې ته راشي، د متن یوه جمله دې نورو ته د املا په توګه ووایي.

لغتونه	معناوې
بلول	روښانول
اړتیا	ضرورت

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې لوست ولولي او بیا دې په ښکلي خط په خپلو کتابچو کې ولیکي.

پر حیواناتو زړه سوی

موخه: د متن سم لوستل، لیکل، پر څارویو (حیواناتو) زړه سوی.

پوښتنه:

آیا ستاسو په نظر په څارویو زړه سوی ښه کار دی؟

یوه ورځ یو سړی په لاره تېرېده، ډېر تږی شو، له څاه څخه يې اوبه وښکلې ګوري چې یو سپی ډېر تږی دی، له څاه څخه يې اوبه را وایستلې او سپي ته يې ورکړې، هغه يې له مرګ څخه وژغوره. لوی الله ﷻ د هغه سړي ټولې ګناوې د همدې زړه سوي له امله ور وبخښلې.

فعالیتونه:

ــ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن له ځان سره ولولي.

ــ څو زده کوونکي دې متن په وار سره په لوړ غږ ولولي او نور دې ورته غوږ ونيسي.

ــ څو زده کوونکي دې د تختې مخې ته راشي، د (سرې، ورځ، کلي او زړه) کلمې دې پرتختې وليکي او څو نور دې يوه يوه کلمه په جملو کې وکاروي.

ــ څو زده کوونکي دې په خپل وار سره د ټولګي مخې ته راشي پر څارويو باندې دې د زړه سوي په هکله خبرې وکړي.

لغتونه	معناوې
ژغورل	نجات ورکول
څاه	کوهی

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې لوست څو ځلې په کور کې ولولي او بيا دې په ښکلي خط په خپلو کتابچو کې وليکي.

کار

موخه: د متن سم لوستل، ليکل، د کار پر گټو پوهېدل.

پوښتنه:

ـ په پورتني انځور کې څه وينئ؟

ټولو کړو وړو ته کار ويل کېږي، لکه: درس ويل، دکور د کارونو سرته رسول، بزگري، ترکاڼي، سوداگريز کارونه او نور.

په کار کولو ژوند ښه او شتمني ترلاسه کېږي، نيک نوم او شهرت په کار کولو لاس ته راځي.

موږ او تاسې بايد کار وکړو، ترڅو ښه او ښکلی ژوند ولرو.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن له ځان سره ولولي.

ـ څو زده کوونکي دې متن په وار سره په لوړ غږ ولولي او نور دې ورته غوږ ونيسي.

ـ يو زده کوونکی دې په خپله خوښه د ټولګي مخې ته راشي، د (ژوند، کار او نيک) کلمې دې د تختې پرمخ وليکي او نور دې په خپله خوښه يوه يوه کلمه په جملو کې وکار وي.

ـ څو زده کوونکي دې په خپله خوښه د تختې مخې ته راشي او د متن ځينې کلمې دې د املا په توګه وليکي.

لغتونه	معناوې
هوسا	آرام
شتمني	پانګه

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې لوست ولولي او بيا دې په ښکلي خط په خپلو کتابچو کې وليکي.

لیک نښې

موخه: د متن سم لوستل، لیکل، د لیک نښو پېژندل او پر کارولو یې پوهېدل.

؟ ، .

پوښتنه:

تاسو کله لیک نښو ته پام شوی دی؟

ټکی (.): **هغه نښه ده چې د پوره جملې په پای کې ایښودل کېږي، لکه**: **زه ښوونځي ته ځم.**

کامه (،): **هغه نښه ده چې د کلمو د بېلولو لپاره کارول کېږي.**

لکه: **په افغانستان کې غنم، جوار، وریژې او اوربشې کرل کېږي.**

سوالیه (؟): **دا هغه نښه ده چې د پوښتنې د جملې په پای کې راوړل کېږي، لکه**: **ایا تاسو خپله کورنۍ دنده لیکلې ده؟**

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته نوی متن له ځان سره ولولي.

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره متن په لوړ غږ ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ یو زده کوونکی دې (کامه، سوالیه او ټکی) پرتختې ولیکي او نور دې د لاندې جملو په مناسبو ځایونو کې وکاروي

۱ ـ احمد ښوونځي ته ځي ( )

۲ ـ زما په بکس کې قلم ( ) پنسل ( ) کتاب ( ) او کتابچه شته ( )

۳ ـ ته چیرې ځې ( )

ـ یو زده کوونکی دې د (غنم، جوار، اوربشې) کلمې پرتختې ولیکي او نور دې په خپل وار سره پورته کلمې په جملو کې وکاروي.

لغتونه	معناوې
پوره	بشپړ
کورنۍ	فامیل

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د متن هغه جملې ولیکي چې پورتنۍ لیک نښې په کې کارول شوي وي.

کلمه

موخه: د متن سم لوستل، لیکل، د ساده کلمو په معنا او جوړښت پوهېدل.

پوښتنه:

ـ تاسې په فکر کلمه څه ته وایي؟

کلمه معنا لرونکي لفظ ته ویل کېږي، لکه: کور، قلم، کتاب، لاس، څوکۍ، مېز او داسې نور.

کلمه له تورو څخه جوړېږي، لکه:

ک ـ و ـ ر

ق ـ ل ـ م

ک ـ ت ـ ا ـ ب

م ـ ر ـ ی ـ م

څ ـ و ـ ک ـ ۍ

فعالیتونه:

- زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته نوی لوست له ځان سره ولولي.

- زده کوونکي دې د (کور، کتاب، قلم او لاس) کلمې پرتختې ولیکي او نور دې په جملو کې وکاروي.

- زده کوونکي که د (کور) په کلمې کې د (ک) د توري پر ځای (ن) او د (قلم) په کلمه کې د (ق) پر ځای (ع) راوړل شي، کومې کلمې ترې جوړېږي.

- څو زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي د کلمې په اړه دې خبرې وکړي.

لغت	معنا
معنا لرونکې	معنا داره

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د (قلم، کتاب، لاس) کلمې په خپلو کتابچو کې په لنډو جملو کې وکاروي.

ټوکه

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د ټوکې پر مفهوم پوهېدل.

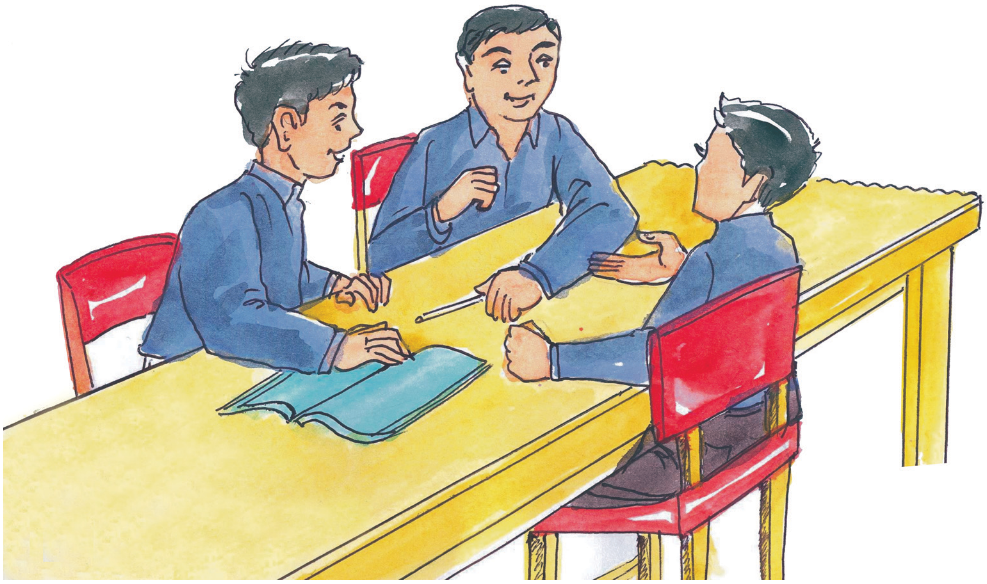

پوښتنه:

آیا تاسو کله کومه ټوګه اورېدلې ده؟

اتل: اجمله، پرون شپه ویده شوی وې؟

اجمل: هو، ښه خوب مې وکړ.

اتل: په خوب کې دې څه ولیدل؟

اجمل: نه، په خوب کې مې څه ونه لیدل، ځکه چې زه په خوب کې سترګې پټوم.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن له ځان سره ولولي.

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي او نومورې ټوکه دې نورو ټولګیوالو ته له یاده ووايي.

ـ که د اجمل په کلمه کې د (ج) پرځای (ی) همدارنګه که د خوب په کلمه کې د (ب) د توري پرځای د (ر) توری راشي، څنګه لوستل کیږي؟

ـ څو زده کوونکي دې د کتاب له متن څخه یوه یوه جمله د تختې پرمخ په ښکلي خط ولیکي او نور دې په کتابچو کې ولیکي.

ـ څو زده کوونکي دې په خپله خوښه د ټولګي مخې ته راشي او یوه ټوکه دې ووايي.

لغت	معنا
پرون شپه	تېره شپه

کورنۍ دنده:

ټول زده کوونکي دې یوه یوه ټوکه په خپلو کتابچو کې په ښکلي خط ولیکي.

پنځوسم لوست

جمله

موخه: د متن سم لوستل، لیکل او د جملې پېژندل.

بسم الله الرحمن الرحیم

افغانستان زموږ هېواد دی.

کابل د افغانستان پلازمېنه ده.

پوښتنه:

ـ ستاسو په فکر جمله څه ته وايي؟

د څو کلمو له یو ځای کېدو څخه چې معنا ورکړي، جمله جوړېږي. لکه: زه ښوونځي ته ځم. زه له ښوونځي څخه کور ته راغلم. ګلالۍ له خپل ورور سره سبق وايي. افغانستان پر موږ ګران دی.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن له ځان سره ولولي.

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د ټولګي پر وړاندې نوی لوست په مناسب غږ ولولي او نور دې ورته غوږ ونیسي.

ـ یو زده کوونکی دې د تختې مخې ته راشي د (بشپړ، ښوونځي، افغانستان) کلمې دې پرتختې ولیکي او نور دې یوه یوه کلمه په تورو ووېشي.

ـ څو زده کوونکي دې له لاندې تورو څخه کلمې جوړې کړي.

- ډ ـ و ـ ډ ـ ی (   )
- ګ ـ ر ـ ا ـ ن (   )
- ك ـ و ـ ر (   )

ـ څو زده کوونکي دې په خپله خوښه د ټولګي مخې ته راشي او د تختې پر مخ دې یوه یوه جمله ولیکي.

لغتونه	معناوې
بشپړ	پوره
ګران	قدرمن، عزیز

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې څو جملې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

پاک خواړه

موخه: د متن سم لوستل، لیکل، د پاکو خوړو پېژندل او د هغو پر گټو پوهېدل.

پوښتنه:

ستاسو په فکر کومو خوړو ته پاک خواړه ویل کېږي؟

پاک خواړه هغو خوړو ته ویل کېږي چې ناولي او ککړ نه وي، زموږ بدن ته زیان ونه رسوي. زموږ بدن پاکو خوړو ته اړتیا لري. سابه او مېوې مخکې له خوړلو څخه باید په پاکو اوبو ومینځل شي، همدارنگه له خوړو څخه مخکې خپل لاسونه په اوبو او صابون ومینځو، ځکه چې د ناپاکو خوړو او مېوو خوړل ناروغي رامنځته کوي. موږ ته په کار ده چې د ناپاکو خوړو له خوړلو څخه ډډه وکړو. خواړه باید په پاک ځای کې وساتل شي.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن له ځان سره ولولي.

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي او د خپلو ټولګیوالو پر وړاندې دې متن په لوړ او مناسب غږ ولولي.

ـ څو زده کوونکي دې د تختې مخې ته راشي یو دې بل ته د کتاب له مخې املا ووایي او بل دې پرتختې ولیکي.

ـ څو زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي، د پاکو خوړو په اړه دې د خپلو ټولګیوالو پر وړاندې خبرې وکړي.

لغتونه	معناوې
ناروغ	مریض
ډډه	ځان ساتل
ناولي	ککړ

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې متن په خپلو کتابچو کې ولیکي.

دوه پنځوسم لوست

د مېوو ګټې

موخه: د متن سم لوستل، لیکل، د مېوو پر ګټو پوهېدل.

پوښتنه:

ـ په پورتني انځور کې کومې مېوې وینئ؟

د مېوو خوړل زموږ د بدن ودې او قوت ته ډېره ګټه لري.

هره مېوه باید په پاکو اوبو ښه ومینځل شي. موږ باید پاکې مېوې وخورو. د ناولو مېوو او نورو خوراکي شیانو له خوړلو څخه ډډه وکړو، چې ناروغ نه شو.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن له ځان سره ولولي.

ـ څو زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي او د ځينو مېوو په اړه دې خبرې وکړي او نور دې ورته غوږ ونيسي.

ـ يو زده کوونکی دې د تختې مخې ته راشي د (کېلې، انار، هندوانې او نارنج) کلمې دې پر تختې وليکي او څو نور دې يوه يوه کلمه په جملو کې وکاروي.

ـ يو زده کوونکی دې په خپله خوښه د تختې مخې ته راشي د (پاك، روغتيا، مېوه) کلمې دې پرتختې وليکي او څو نور دې همدغه کلمې پر تورو وويشي.

ـ څو زده کوونکي دې د ټولګي مخې ته راشي او نورو ته دې ووايي چې په هر فصل کې کومې مېوې پيدا کيږي

لغتونه	معناوې
ډېره	پرهيز
ناولي	ناپاك
وده	نشو نما

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې د ځينو مېوو نومونه په خپلو کتابچو کې وليکي او بيا دې په جملو کې وکاروي.

درې پنځوسم لوست

د چرگانو ساتنه

موخه: د متن سم لوستل، ليکل، او د چرگانو د ساتلو پر گټو پوهېدل.

پوښتنه:

ستاسو په فکر د چرگانو ساتل څه گټې لري؟

زموږ په هېواد کې ډېر خلک چرگې او چرگان ساتي، ځکه چې د هغوی له هگيو او غوښو څخه گټه اخيستل کېږي. د چرگانو د ساتلو لپاره بېل ځای په کار دی. د دې لپاره چې چرگان ناروغه نشي، بايد په ټاکلي وخت واکسين شي. د اوسېدو ځای يې پاک وساتل شي. د چرگانو خوړو او اوبو ته دې هم پاملرنه وشي.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته لوست له ځان سره ولولي.

ـ څو زده کوونکي دې په وار سره د ټولګي مخې ته راشي او د لوست په اړه دې خبرې وکړي.

ـ زده کوونکي دې په لوستل شوي لوست کې داسې کلمې پیدا کړي چې له درو او پنځو تورو څخه جوړې شوې وي.

ـ څو زده کوونکي دې د کورنیو چرګانو په اړه خبرې وکړي.

لغتونه	معناوې
ټاکلی	مشخص، معلوم
هېواد	وطن

کورنۍ دنده:

زده کوونکي دې لوست په کور کې ولولي او بیا دې په خپلو کتابچو کې په ښکلي خط ولیکي.

څلور پنځوسم لوست

ملي شتمني

موخه: د متن سم لوستل، لیکل، د ملي شتمنیو پر مفهوم، ارزښت او گټو پوهېدل.

پوښتنه:

ستاسو په فکر ملي شتمني څه ته وایي؟

زموږ په هېواد کې ډېرې ملي شتمنۍ، لکه: ځنگلونه، سړکونه، بندونه د قیمتي ډبرو، سرو زرو، سپینو زرو، سکرو، مسو، او د اوسپنې کانونه همدارنگه د تیلو او گازو زېرمې شته. ملي شتمني پر ټولو خلکو پورې اړه لري. موږ ته په کار ده چې د ملي شتمنیو ساتلو ته پاملرنه وکړو.

فعالیتونه:

ـ زده کوونکي دې له ښوونکي څخه وروسته متن له ځان سره ولولي.

ـ یو زده کوونکی دې په خپله خوښه د ټولگې مخې ته راشي د (مسو، تېلو او گازو) کلمې دې د تختې پرمخ ولیکي او څو نور دې په جملو کې وکاروي

ـ یو زده کوونکی دې د تختې مخې ته راشي د (ځنگلونه، بندونه، سره زر، سپین زر) کلمې دې د تختې پرمخ ولیکي او نور دې همدغه کلمې د تختې پرمخ په تورو وویشي.

ـ څو زده کوونکي دې د تختې مخې ته راشي د ملي شتمنیو په اړه دې خپلو نورو ټولگیوالو ته معلومات ورکړي.

لغتونه	معناوې
زېرمې	ذخیرې
شتمني	سرمایه، پانگه